

Euroopan diktatuurit maailmansotien välillä

- Parlamentaarinen demokratia
- 1933 Vuosi, jolloin parlamentaarinen demokratia kumoutui
- Kansallissosialistinen diktatuuri
- Kommunistinen diktatuuri
- Fasistinen diktatuuri
- Oikeistodiktatuuri
- Monarkia vuonna 1937

7. Tie toiseen maailmansotaan

**Saksan laajeneminen
IIIS:n syyt**

Tehtävämoniste

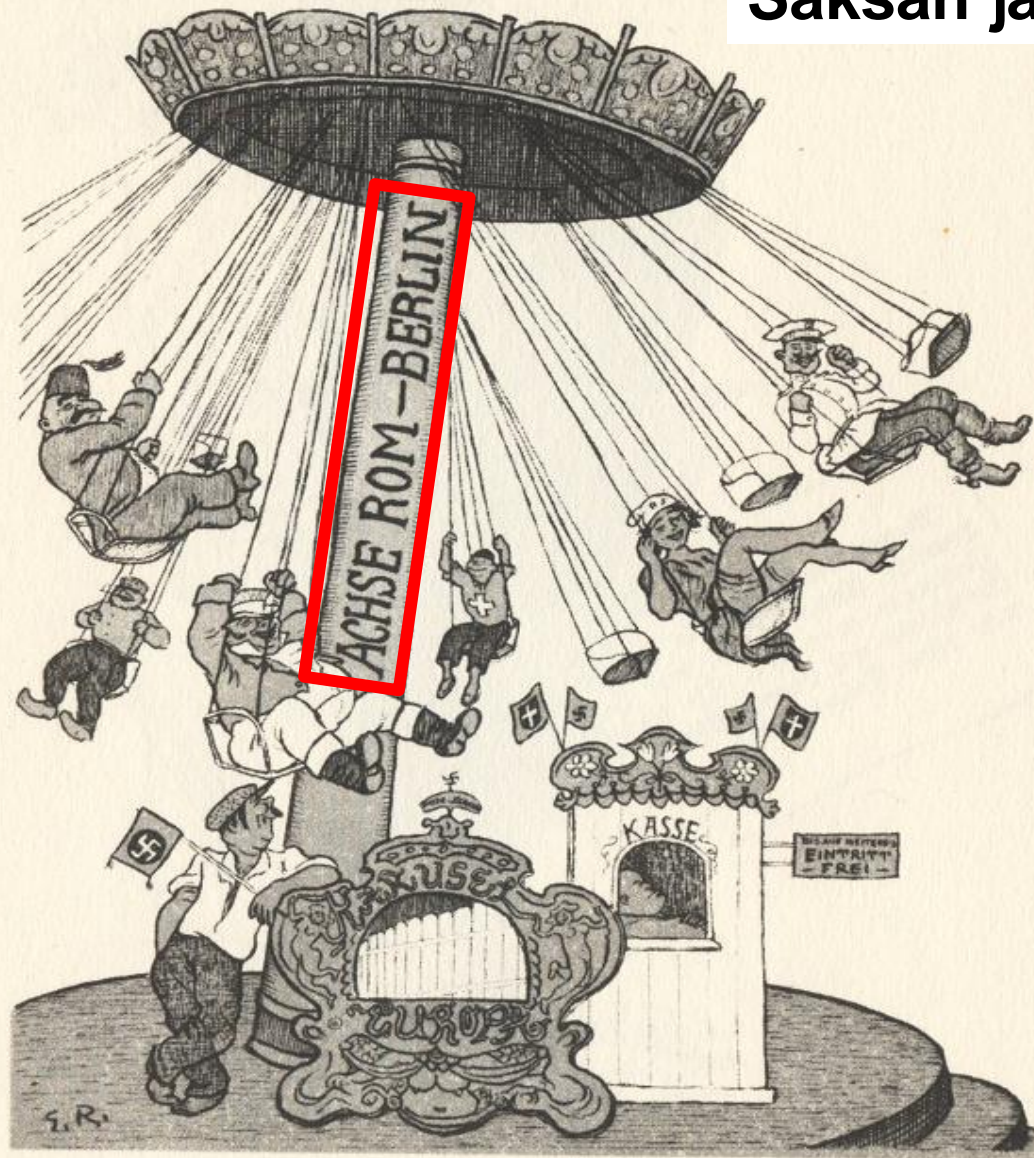
Komintern 1919-1943

- **Kommunistinen internationaali**
= kansainvälinen yhteistyöjärjestö, jonka tarkoituksena oli "kansainvälisen porvariston" kukistaminen

Antikomintern 1936-45

- **Saksa + Italia + Japani** (+Suomi jne.)
 - Kommunismin ja NL:n vastustaminen
- **Roman – Berliinin akseli 1936**
(Japani liittyi 1940)
 - Teräsliitto (Pact of Steel) 1939

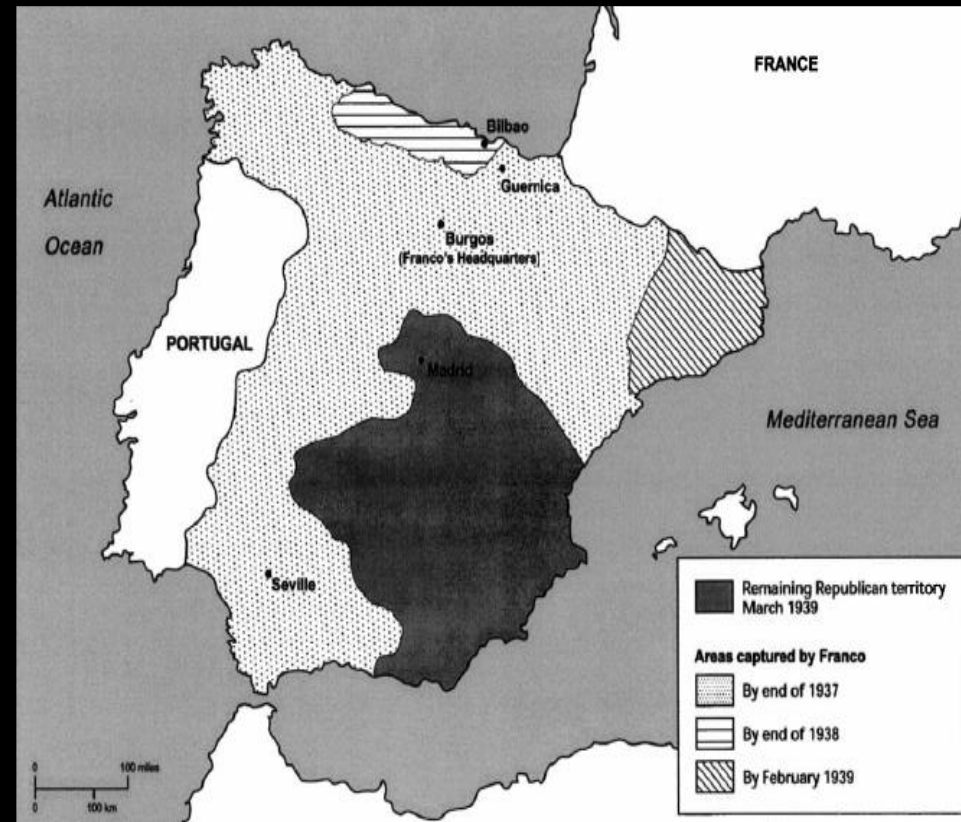
Saksan ja Italian välillä

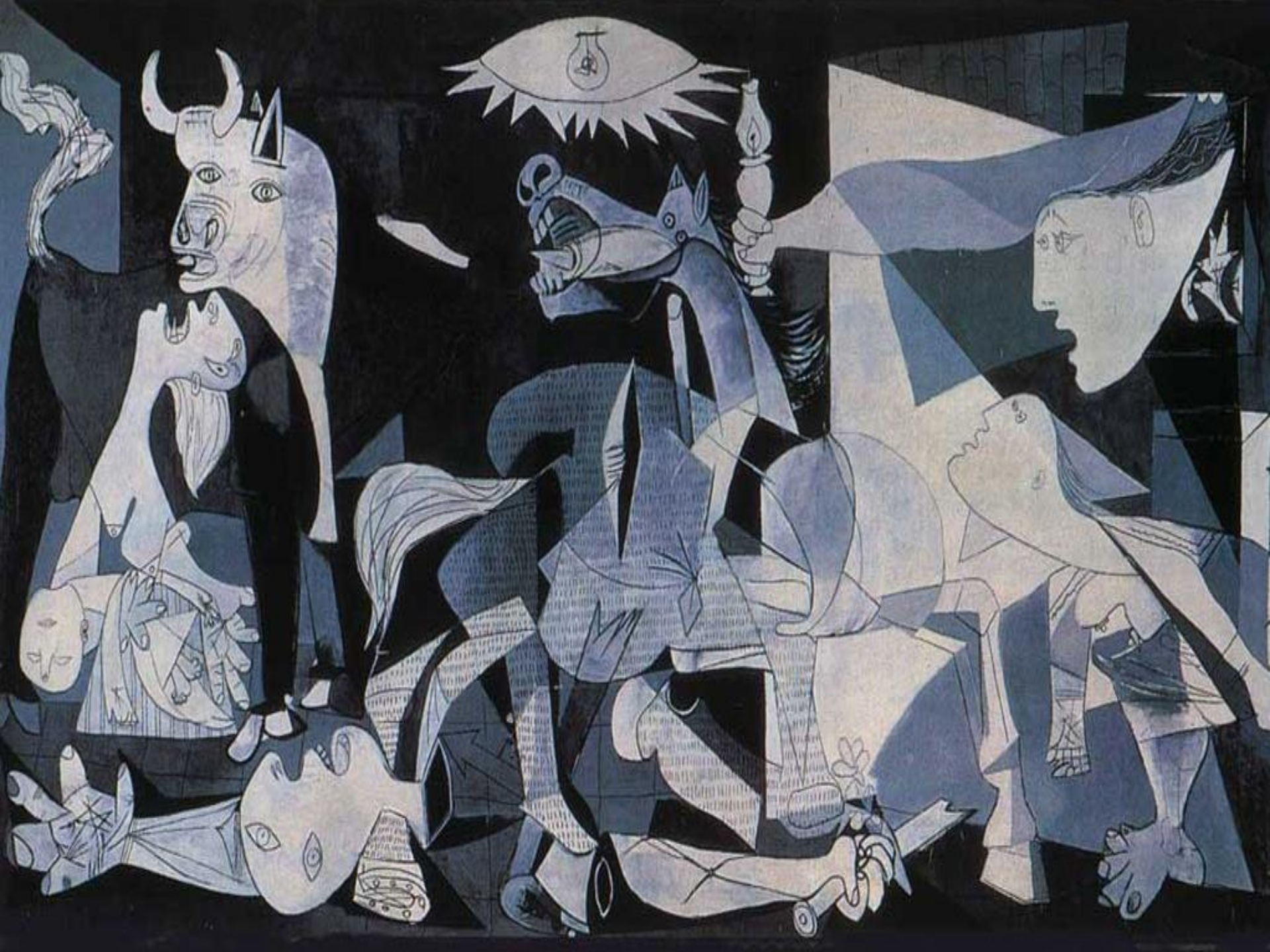
Februar 1937

Espanjan sisällissota

- Tasavaltalaiset, sosialistit ja kommunistit voittavat 1936 vaalit
 - radikaalit reformit
- Armeijan kapinointia tasavaltalaista hallitusta vastaan
- **Sisällisodassa vastakkain:**
 - **Tasavaltalaiset** (+ kansainvälinen prikaati, **Neuvostoliiton tuki**)
 - **Kansalliset** = **Nationalistit** (+Espanjan Falangi, **Saksan ja Italian tuki**)

⇒ Tulevat II MS:n osapuolet.
Kokeiltiin uusia aseita!!!

Kööpenhamina

Itä

ANNIA

o.

HOLLANTI

Danzig

Itä-Preussi

Berliini

Varsova

SAKSA

PU

BELGIA

Weimar

LUXEMBURG

Pariisi

Sudeet

Pr

TŠEKKO-

Elsass-
Lothringen

München

SLOVAKIA

RANSKA

Wien

Budapest

SVEITSI

ITÄVALTA

UNKARI

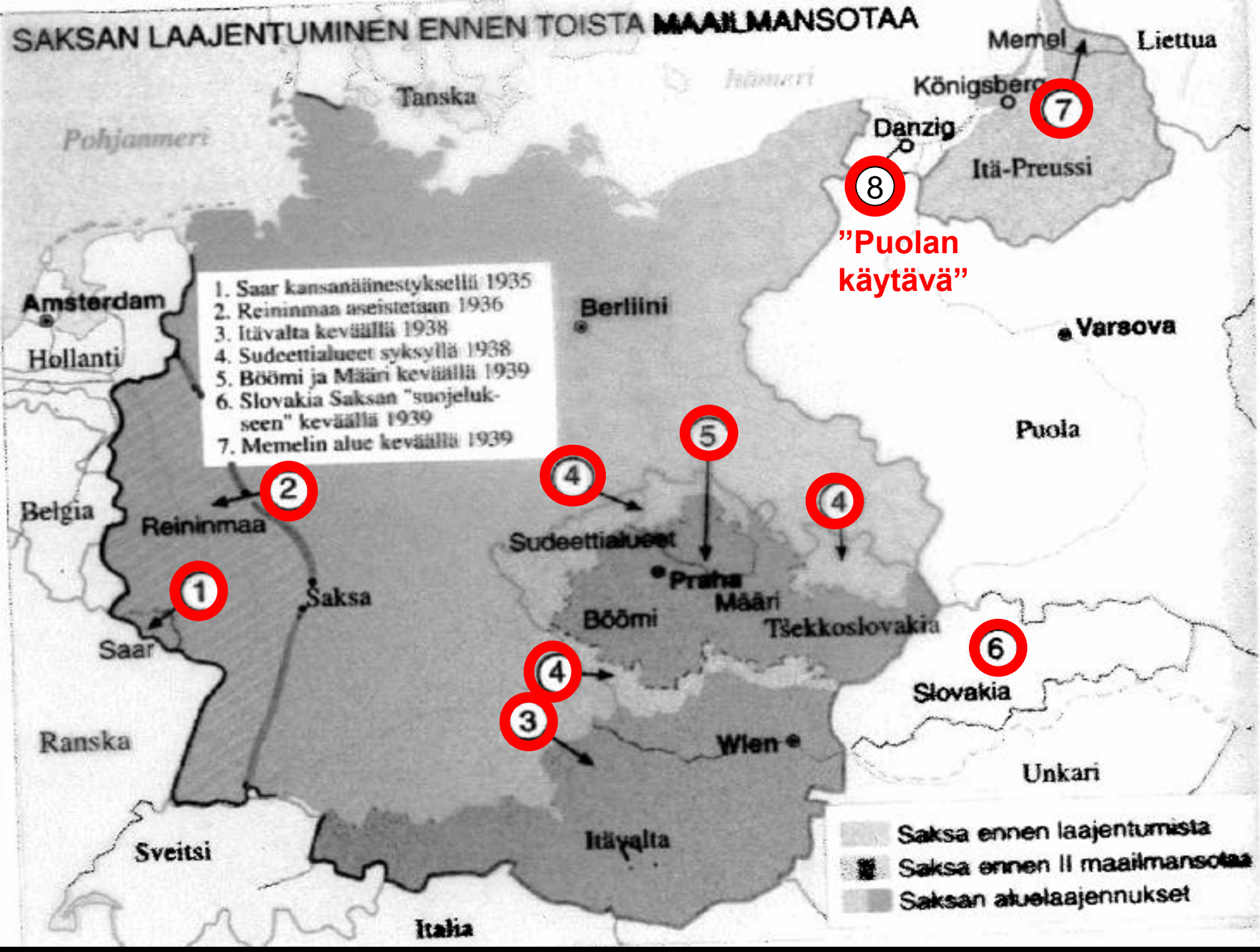
Slo

II MS:n TAUSTAA

Saksan laajentumispolitiikka:

1. Saar kansanäänestyksellä -35
2. Reininmaan miehitys -36
3. Itävallan liittäminen -38
4. Sudeettialueet Münchenin konferenssin jälkeen -38
5. Tšekkin alueen miehitys -39
6. Slovakiasta nukkevaltio -39
7. Memelin kaappaus -39
 - Italia valtaa Albanian
8. Puolan käytävä, Danzig

SAKSAN LAAJENTUMINEN ENNEN TOISTA MAAILMANSOTAA

Tutki karttaa ja pohdi, mitä haittaa I MS:n aluemuutoksista oli Saksalle.

Saksan aluemenetykset kartassa punaisella.
Demilitarisoitu Reininmaa kartassa lilalla.

Tutki karttaa ja pohdi, mitä haittaa I MS:n aluemuutoksilla oli Saksalle.

Tutki karttaa ja pohdi, mitä haittaa I MS:n aluemuutoksilla oli Saksalle.

Saksa menetti Elsass-Lothringenin alueen Ranskalle. Alue oli kehittynyt ja menetyksen seurauksena Ranskan alue siirtyi lähemmäksi Saksan tärkeitä raaka-ainevaroja.

Tutki karttaa ja pohdi, mitä haittaa I MS:n aluemuutoksilla oli Saksalle.

Tutki karttaa ja pohdi, mitä haittaa I MS:n aluemuutoksilla oli Saksalle.

Saksa ei saanut pitää Reininmaalla sotajoukkoja (demilitarisointi). Reininmaalla sijaitsi mm. tärkeä Ruhrin teollisuusalue.

Tutki karttaa ja pohdi, mitä haittaa I MS:n aluemuutoksilla oli Saksalle.

Ranska toi joukkojansa demilitarisoidun alueen läpi 1923 ja miehitti Ruhrin, koska Saksa ei kyennyt maksamaan sotakorvauksia.

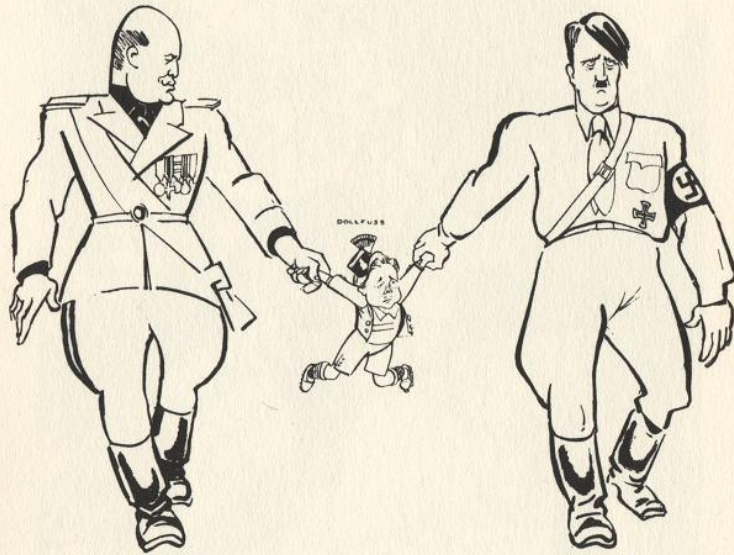

Tutki karttaa ja pohdi, mitä merkitystä Saksan aluelaajennuksilla oli Saksalle.

Itävallan liittäminen Saksaan vahvisti Saksaa. Nationalismikin vaikutti: kaksi saksaa puhuvaa kansaa yhdistyivät ja Hitler oli syntyjään itävaltalainen.

Anschluß = liitos, liittymä, yhteys

Oesterreich kann allein nicht bestehen, deshalb
stützt es sich auf seine Nachbarn.

Mai 1933

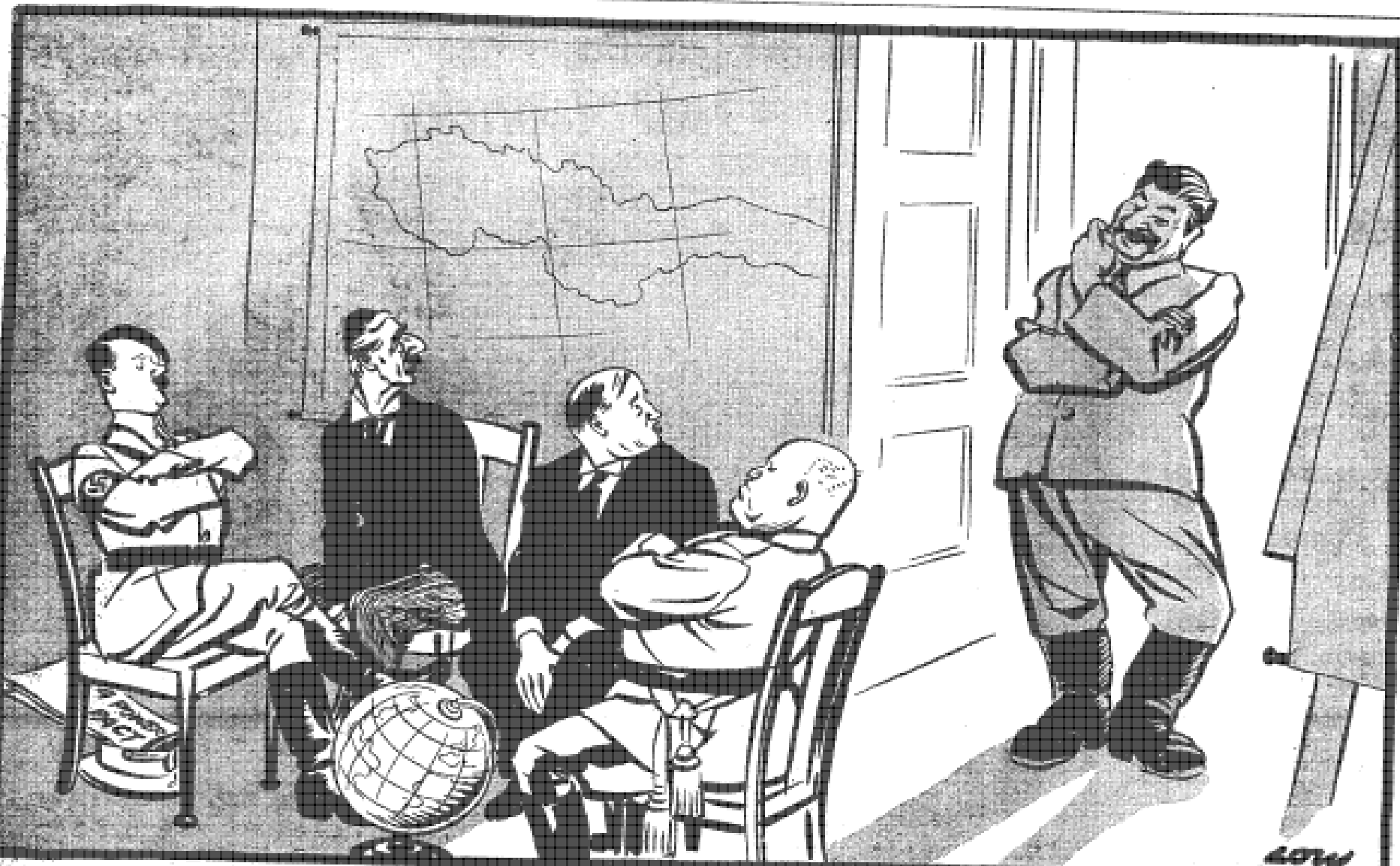
Wes Brot ich ess',
Des Lied ich sing'!

November 1937

München 1938: Tsekkoslovakian loppu

10

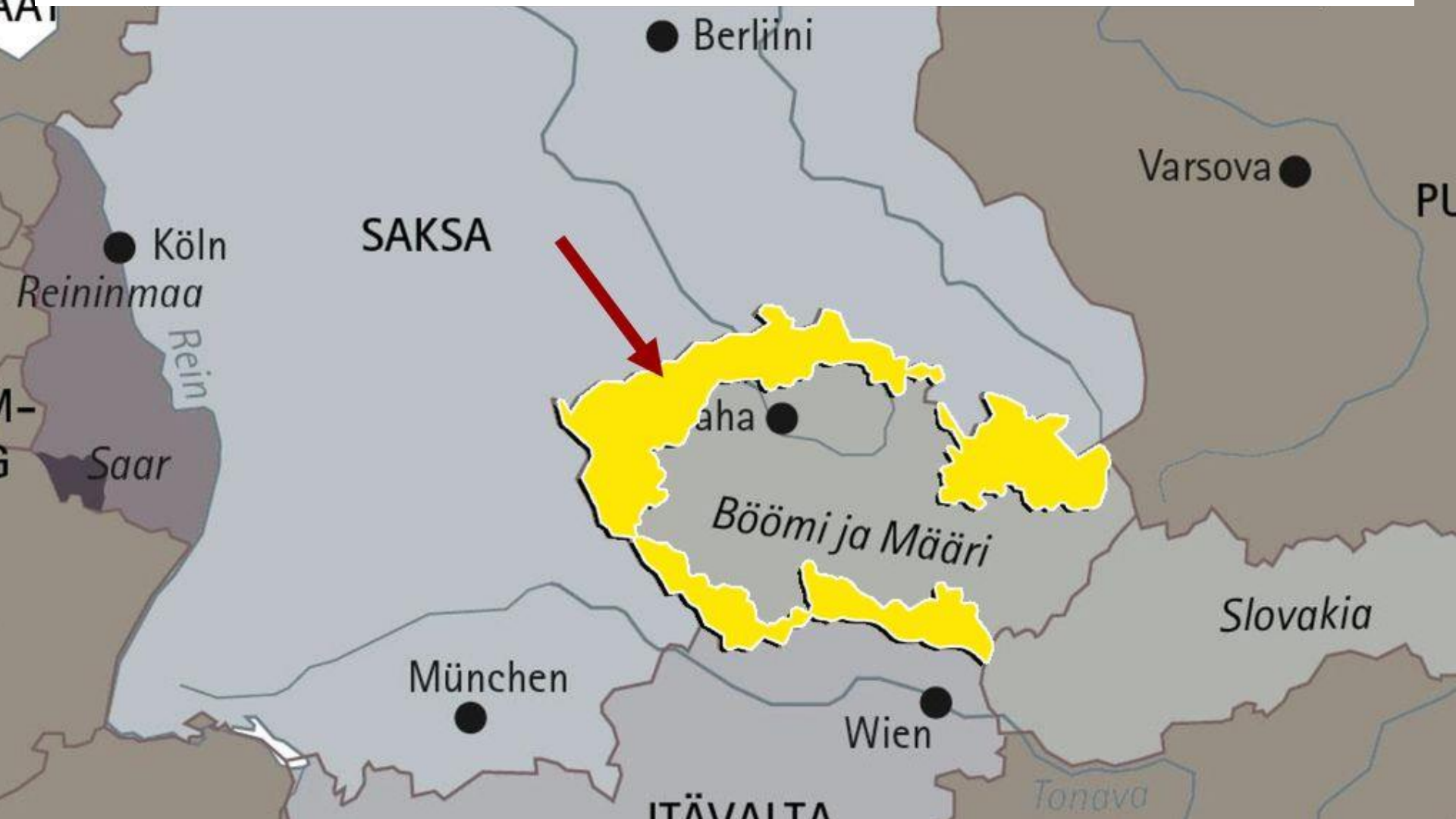
Evening Standard, Friday, September 30, 1938

WHAT, NO CHAIR FOR ME ?

(Copyright in All Countries.)

IMS:n jälkeen uuteen Tšekkoslovakian valtioon liitettyjä, pääosin saksankielisiä alueita. Nimitys johtuu Tšekin pohjoisrajan tienoilla sijaitsevasta Sudeettien vuoristosta.

München 30. syyskuuta 1938

- **Osallistujat; Hitler, Mussolini, Chamberlain, Daladier**
 - Ei Stalin eikä Tšekkoslovakian edustajia
 - **Sopivat;**
 - **Sudeettialueet Saksalle** (Tšekkoslovakian saksankieliset alueet)
 - Chamberlain: "I believe it is peace for our time."
- = > Sovittelupolitiikka = appeasement**
- Saksaa oli kohdeltu liian ankarasti
 - Kansallisuuskysymykset
 - Vahva Saksa suojana kommunismia vastaan

Tutki karttaa ja pohdi, mitä merkitystä Saksan aluelaajennuksilla oli Saksalle.

Sudeettialueet eivät olleet kuuluneet Saksaan, vaan Itävalta-Unkariin. Sudeettialueiden saksankielisen väestön yhdistäminen Saksaan liittyi nationalistisiin pyrkimyksiin yhdistää kaikki saksalaiset yhteen valtioon.

Tutki karttaa ja pohdi, mitä merkitystä Saksan aluelaajennuksilla oli Saksalle.

Sudeettialueiden luovuttaminen Saksaan Münchenin kokouksessa 1938 oli länsivaltojen (Ranska ja Iso-Britannia) myönnytyspolitiikan huipentuma.

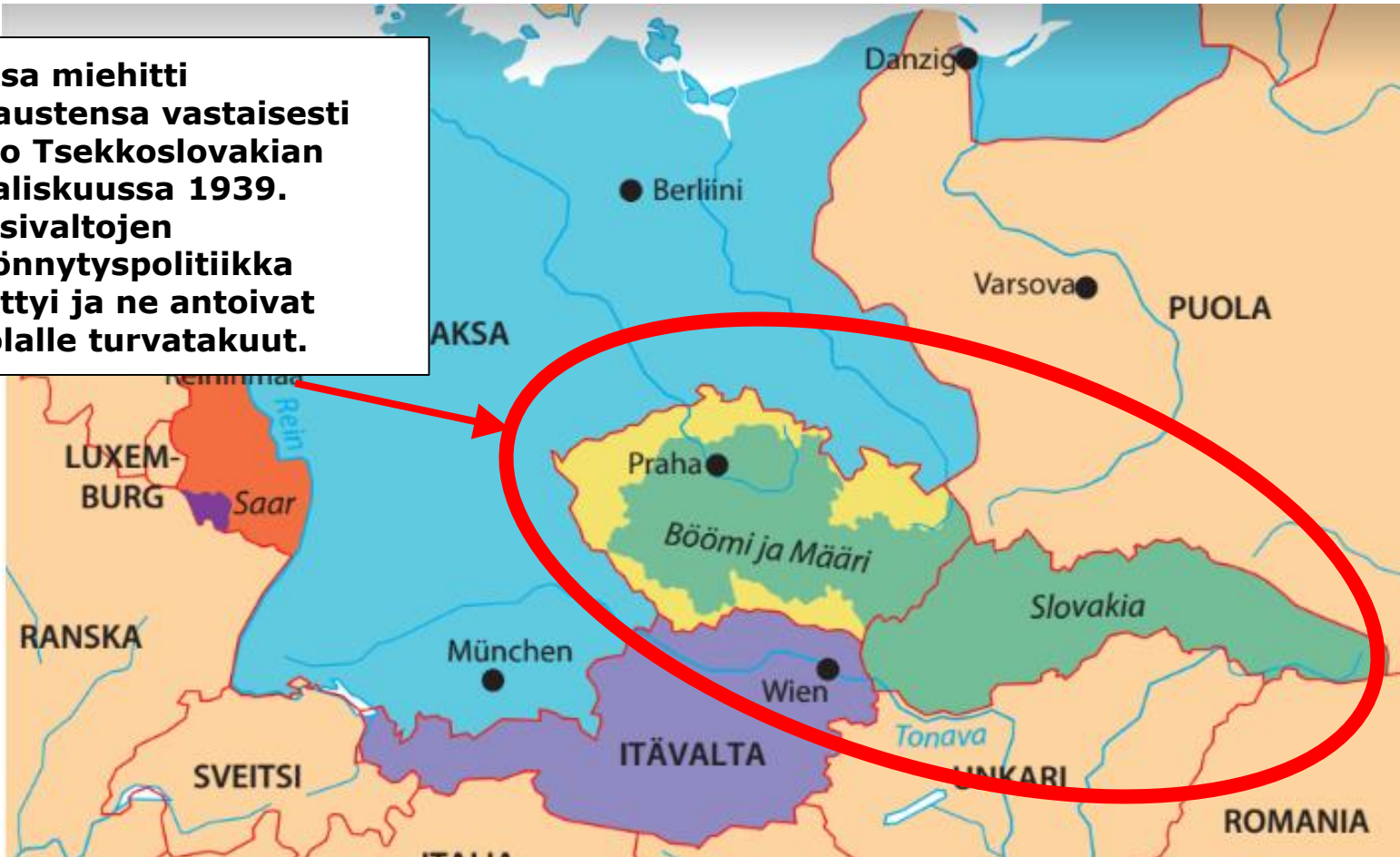

Tutki karttaa ja pohdi, mitä merkitystä Saksan aluelaajennuksilla oli Saksalle.

Tutki karttaa ja pohdi, mitä merkitystä Saksan aluelaajennuksilla oli Saksalle.

Saksa miehitti
lupaustensa vastaisesti
koko Tšekkoslovakian
maaliskuussa 1939.
Länsivaltojen
myönnytyspolitiikka
päätyi ja ne antoivat
Puolalle turvatakuut.

Tutki karttaa ja pohdi, mitä merkitystä Saksan aluelajennuksilla oli Saksalle.

Tutki karttaa ja pohdi, mitä merkitystä Saksan aluelaajennuksilla oli Saksalle.

Saksa vaati seuraavaksi itselleen Puolan käytävää, mutta Puola ja länsivallat eivät suostuneet siihen. Saksa hyökkäsi Puolaan ja maailmansota alkoi 1.9.1939.

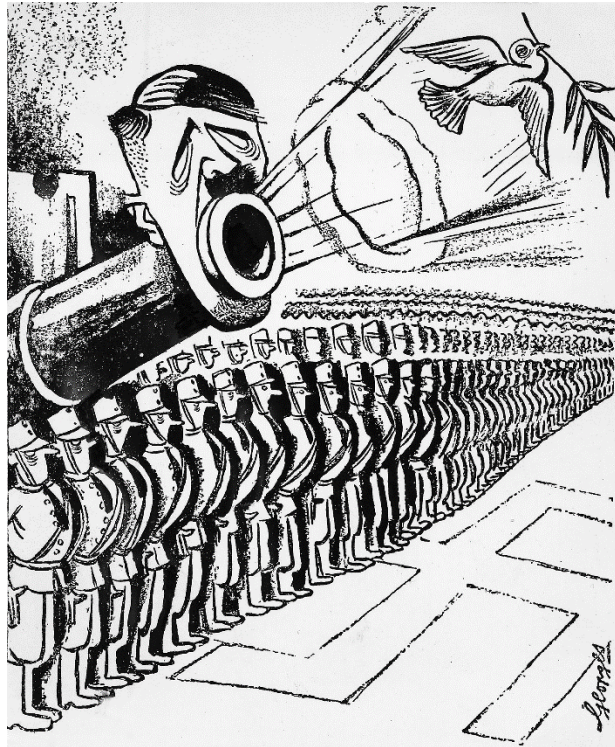

Tutki karttaa ja pohdi, mitä haittaa I MS:n aluemuutoksilla oli Saksalle.

Tehtävä 1. Miten Hitlerin Saksa rikkoi Versaillesin rauhanehtoja 1930-luvulla?

- perusti ilmavoimat ja yleisen asevelvollisuuden
- lopetti Reininmaan demilitarisoinnin

Kuvatehtävä: "Hitlerin rauhanpuhe". Yhdysvaltalainen pilapiirros vuodelta 1933. Tulkitse pilakuvan sanoma

- Hitler kuvataan tykin piippuna, mikä viittaa militarismiin.
- Hitlerin edessä seisoo joukko kurinalaisen näköisiä sotilaita, mikä niin ikään luo mielikuvaa militarismista.
- Sotilaiden ja Hitlerin edessä on hakaristi. Se nostaa esiin Hitlerin aatteen: kansallissosialismin.
- Kyyhky tulee Hitlerin suusta. Hitler puhuu rauhasta, mutta oikeasti valmistautuu sotaan.
- Kuvan voi tulkita myös niin, että Hitler-tykki puhaltaa savua, jota rauhankyyhky pakenee.
- Hitler ja hänen joukkonsa ovat siis uhka rauhalle, vaikka Hitler puheissaan vakuuttaisikin päinvastaista.
- Piirros on yhdysvaltalaisen pilapiirtäjän näkemys. Yhdysvallat ei osallistunut aktiivisesti Euroopan tapahtumiin, mutta läntisenä demokratiana se kuitenkin karsasti Hitlerin valtaannousua.

Tehtävä 3.

Miten seuraavien tahojen suhteet muuttuivat syksystä 1938 vuoden 1939 syksyyn?

a) länsivallat ja Saksa

- 1. Syksyllä 1938 länsivallat harjoittivat vielä myöntyväisyyspolitiikkaa Saksaa kohtaan.**
- 2. Maaliskuussa 1939 Saksa miehitti koko Tšekkoslovakian.**
- 3. Länsivallat antoivat Puolalle turvatakuut.**
- 4. Saksan hyökkäys Puolaan johti Saksan sotaan myös länsivaltoja vastaan.**

Tehtävä 3.

Miten seuraavien tahojen suhteet muuttuivat syksystä 1938 vuoden 1939 syksyyn?

b) länsivallat ja Neuvostoliitto

1. Ei mitenkään. Välit pysyivät huonoina!

- **Syksyllä 1938 välit huonot. NL epäili, että länsivallat antavat Saksan laajentua itään.** Suojelevat vain omaa maataan.
- **NL:a ei kutsuttu Münchenin kokoukseen. NL pelkäsi Saksan hyökkäystä, eikä länsi tukenut.** Stalin olisi halunnut käyttää Puolan ja Baltian alueita osana omia puolustussuunnitelmiaan, mutta länsivallat eivät tähän suostuneet.
- **Erimielisyyksiä syvensi ideologioiden välinen ero: demokratia ja kommunismi.**

Tehtävä 3.

Miten seuraavien tahojen suhteet muuttuivat syksystä 1938 vuoden 1939 syksyyn?

c) Neuvostoliitto ja Saksa?

- 1. Syksyllä 1938 välit olivat viileät, olivathan maat toistensa ideologisia vihollisia: kansallissosialismi ja sosialismi.**
 - Hitler oli julkisesti vannonut tuhoavansa kommunismin.
- 2. Elokuussa 1939 maat kuitenkin solmivat hyökkäämättömyyssopimuksen.**

Tehtävä 5. Pohdi, miten IIMS:n syttymisen syyt erosivat IMS:aan johtaneista syistä.

Eroja:

- **IMS:n taustalla oli yleinen sotainto, nyt ei.**
- **IMS:aan oli monia syitä, IIMS:ssa Saksan ja Hitlerin politiikka oli ratkaiseva.**
- **IIMS:n syttymiseen vaikutti poliittisten ideologioiden taistelu.**

Tehtävä 5. Pohdi, miten IIMS:n syttymisen syyt erosivat IMS:aan johtaneista syistä.

Yhteistä:

- **Sodan osapuolet olivat melko samat.**
- **Nationalismi vaikutti kummankin sodan syttymiseen**
- **Kummassakin sodassa oli keskeisesti kyse luonnonvarojen ja raaka-aineiden hallinnasta.**
- **Sodan alkamiseen vaikuttivat johtajien puheet ja arvovaltakysymykset.**
- **Valtioiden väliset turvatakuut laajensivat sota.**

Kansainliitto 1930-l

- Japanin hyökkäykset Mantšuriaan 1931 ja Kiinaan 1937, Italian hyökkäys Etiopiaan 1935
- Saksan aseistautuminen 1935
- Japani erotettiin 1931, Saksa erosi 1933 ja Italia 1937
- Saksan ja Italian sekaantuminen Espanjan sisällissotaan

Molotov-Ribbentrop –sopimus 1939

Hyökkäämättömyyssopimus 23.8.-39 ja salainen lisäpöytäkirja, joka jakoi Itä-Euroopan Saksan ja Neuvostoliiton etupiireihin

Mitä Hitler hyötyi:

- Raaka-aineita Neuvostoliitosta
- Vältti kahden rintaman sodan
- Saattoi vallata puolet Puolasta

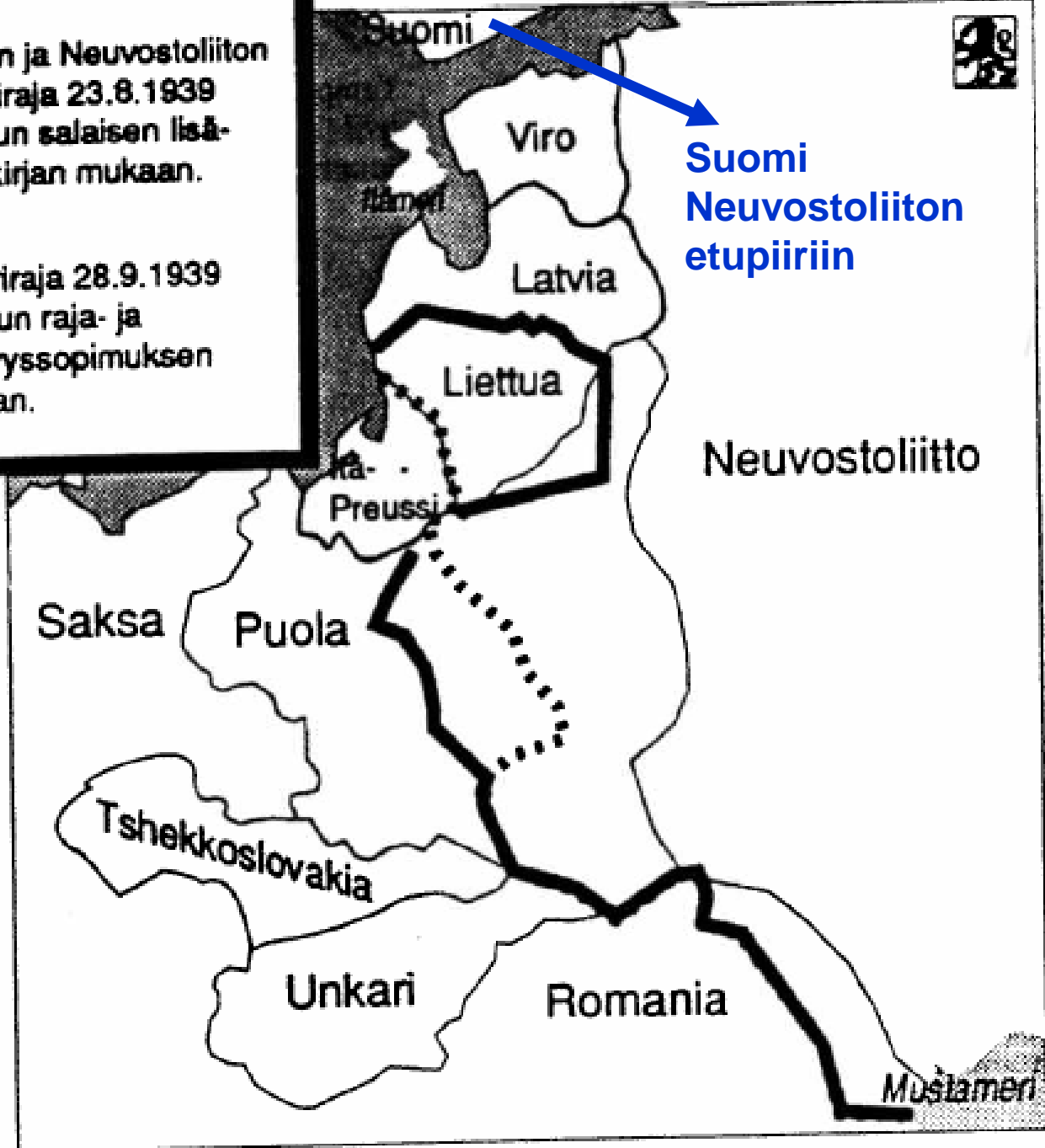
Mitä Stalin hyötyi:

- Aikaa valmistautua sotaan
- Puskurivyöhyke Saksaa vastaan
- Sota käytäisiin Länsi-Euroopassa
- Puolet Puolasta

Saksan ja Neuvostoliiton
etupiiriraja 23.8.1939
solmitun salaisen lisä-
pöytäkirjan mukaan.

.....

Etupiiriraja 28.9.1939
solmitun raja- ja
ystävyyssopimuksen
mukaan.

Seuraavaksi

- **Oppikirjan sivut s. 73-79** (Saksan voitonkulku)
- **Selvitä monisteen avulla, minne kaikkialle Saksa hyökkäsi ja missä järjestyksessä.**
- **Mitkä olivat II MS:n syyt?**